

графиках, отражающая ситуацию минимального риска и максимальной доходности (также с учетом постоянно обновляемых данных о характеристиках объектов инвестирования и других релевантных факторов);

9) проведения технического анализа с целью определения момента максимально доходного приобретения выбранных объектов, а также с целью выявления на ближайший период нежелательных изменений в действующей тенденции и подтверждения результатов ранее проведенного фундаментального анализа техническим анализом в долгосрочном и среднесрочном периоде;

10) постоянного проведения инвестором мониторинга рынка уже приобретенных объектов при активном портфельном менеджменте с целью поддержания заданного уровня доходности посредством реализации менее доходных более доходными;

11) реализации данных объектов по максимально доходной цене при окончании запланированного срока инвестирования (или при появлении реальной угрозы разворота движения цены на большинство объектов инвестирования в нежелательном направлении, о чем предупреждает регулярно проводимый технический и фундаментальный анализ рынков), в чем также будут необходимы навыки и знания технического анализа.

Правильное применение описанной выше стратегии на финансовых рынках как Украины, так и зарубежных стран позволит инвесторам не только приобретать различные активы, наиболее подходящие для их целей (например, минимальный риск или максимальная доходность), но и в большинстве случаев получить доход от инвестированных средств вышезапланированной.

В дальнейшем данная модель анализа и принятия решений может быть конкретизирована и дополнена аналитическими инструментами фундаментального и технического анализа, учитывающими коэффициент погрешности изменения характеристик анализируемых объектов инвестирования.

Литература: 1. Литвиненко С. Н., Поддубный В. И. К выбору инвестиционного портфеля // Фондовый рынок. — 1998. — №16. — С. 18 – 20. 2. Эрик Найман. Основа формирования портфеля ЦБ — анализ ситуации // Рынок капитала. — 1998. — №17. — С. 22 – 26. 3. Янковский А. Определение эффективного портфеля инвестиций // Фондовый рынок. — 1998. — №19. — С. 25 – 27. 4. Джордж Сорос. Алхимия финансов. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 416 с. 5. Джон Дж. Мэрфи. Технический анализ фьючерсных рынков: теория и практика. — М.: Диаграмма, 2000. — 592 с. 6. Роберт Колби, Томас Мейерс. Энциклопедия технических индикаторов. — М.: Альпина, 2000. — 584 с. 7. Reilly F. K. Investment. Englewood Cliffs. — N. J.: Prentice-Hall, 1985.

Стаття надійшла до редакції
23.09.2003 р.

УДК 368

Кондратенко Д. В.

МЕХАНІЗМ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СТРАХУВАННІ

The research of organizational and legal foundations of public associations participation in the processes of state insurance policy formation and realization, the forms of insurers' self-organizing development, insurance associations creation and functioning as well as the world experience testify to the necessity of creating the mechanism of attracting these associations to the state policy formation and realization.

Побудова дієвих механізмів функціонування ринкової економіки в Україні потребує застосування певних принципів і підходів, які набули поширення в країнах з розвинутою економікою. За допомогою цих принципів і підходів відбувається оптимізація управління господарським комплексом та запроваджується ефективна економічна політика.

Реальним кроком у створенні умов, які необхідні для успіху страхового сектору, стали інституційні засади для діалогу між владою і громадськістю. У сфері розвитку страхового ринку за останні роки для побудови ефективних відносин між сектором страхування та владою було зроблено досить багато.

У цей час в Україні нараховується чимало організацій, які об'єднують страховиків за різноманітними ознаками. Ліга страхових організацій України (ЛСОУ) була заснована в 1992 році як добровільне, недержавне, неприбуткове об'єднання юридичних осіб, які діють на ринку страхових послуг. Вона створена для сприяння розвитку страхової діяльності в Україні, представництва інтересів своїх членів в органах державної влади та управління, захисту прав та інтересів страховиків, забезпечення зв'язків із громадськістю.

На сучасному етапі значного поширення набуває така форма громадських організацій, як страхові бюро (Авіаційне, Морське, Моторне та ін.). Їх особливістю є те, що законодавче регулювання та нагляд із боку держави поєднуються із саморегуляцією з боку страхового ринку. Це органи, де страховики само-

стійно на демократичних засадах затверджують нормативні регуляційні документи щодо розвитку галузі, координують умови страхування, а також проводять єдину міжнародну політику.

Наукові дослідження організаційно-правових засад участі громадських об'єднань у процесі формування та реалізації державної політики, розвитку форм самоорганізації страховиків, створення та функціонування страхових об'єднань не є традиційними для економічної науки України. Серед досліджень останніх років з даної тематики відсутні монографії, вітчизняна література обмежується коротким описом діяльності цих організацій, у періодичних виданнях та наукових статтях недостатньо висвітлені питання зарубіжного досвіду.

Щодо вітчизняної науково-економічної літератури, присвяченої вивченню позитивних форм та методів роботи громадських організацій страхового сектору з органами влади в Україні, об'єктивній необхідності самоорганізації страхових компаній, проблемам та засобам подальшого забезпечення відкритості у сфері розробки та реалізації державної політики, ці питання розглянуті в працях невеликої групи вчених: С. С. Осадеця [1], Н. М. Внукової [2], О. А. Слюсаренко [3], В. І. Суслова [4] та спеціалістів зі страхування: О. Ф. Філонюка [5], О. М. Залетова [3].

Дослідження механізму участі громадських об'єднань у процесі формування та реалізації державної політики пов'язане з глибинними зрушеннями, що відбуваються на страховому ринку країни, зі зміною командно-адміністративних методів управління і регулювання економіки ринковими методами. Наявний стан теоретико-методологічного вивчення механізму участі громадських організацій страхового сектору в процесі формування, реалізації державної політики та прийняття рішень органами влади з важливих соціально-економічних питань визначили тему, мету, завдання даного дослідження.

Метою роботи є розробка науково обґрунтованих і практичних рекомендацій щодо створення та забезпечення ефективного функціонування механізму участі громадських організацій страхового ринку України в процесі формування та реалізації державної політики.

Зазначена мета зумовила постановку таких взаємопов'язаних завдань: виявлення впливу громадських організацій страхового сектору на процес формування, реалізації державної політики та прийняття рішень, оцінки сучасного стану самоорганізації страховиків у різних країнах та з'ясування можливості використання їх досвіду для зростання економічних показників у страхуванні України.

Страхова система відіграє важливу роль у формуванні ринкових стосунків і посиленні стабілізаційних процесів у здійсненні структурних перетворень в

економіці. Тому майбутнє страхового сектору значною мірою впливатиме на шляхи подальшого соціально-економічного розвитку України.

На сьогодні найбільшої актуальності набувають проблеми самоорганізації та самозахисту страхового бізнесу. Це пов'язано як з нестабільністю внутрішнього середовища в країні в цілому, так і з високими темпами глобалізації світової економіки через міжнародну торгівлю і потоки прямих іноземних інвестицій. Інтеграція у світові фінансові ринки з урахуванням можливої присутності потужних іноземних страхових компаній та їх філій в Україні є надзвичайно загрозливою для вітчизняного страхового сектору.

Можливості протистояння вказаним чинникам обмежені. Це пов'язано як з підлеглою роллю страхового бізнесу в системі відносин з державою, великими фінансово-кредитними інституціями, так і з обсягами фінансових потоків та ресурсів, які використовуються ними. За цих умов спроможність страхового підприємництва самоорганізовуватися і забезпечувати власний захист стає одним із основних внутрішніх чинників його розвитку.

Державна підтримка страхового сектору — це свідоме створення економічних і правових умов, стимулів для розвитку бізнесу, яке може здійснюватися лише за умов досягнення балансу між цілями й інтересами держави та страхового бізнесу. На рис. 1 наведено систему взаємодії трьох автономних, але тісно взаємопов'язаних підсистем, які впливають на розвиток страхової галузі: державного управління страховою діяльністю, громадських організацій страхового сектору, страхових компаній.



Рис. 1. Система взаємодії суб'єктів страхової галузі

З метою реалізації державної політики у сфері страхування діє Програма розвитку страхового ринку України на 2001 – 2004 роки [6], яка передбачає такі заходи: вдосконалення нормативної бази, підвищення фінансової надійності страховиків та ефективності державного нагляду за страховою діяльністю,

відновлення довіри до страхової галузі, кадрове забезпечення страхової діяльності.

Співпраця органів законодавчої та виконавчої державної влади з громадськими організаціями страхового сектору, особливо у сфері розробки та реалізації державної політики, перебуває на початковому етапі. Гальмування відбувається, в першу чергу, через недостатнє усвідомлення страховими організаціями спільності інтересів і завдань усіх структур та відсутність ефективного механізму участі громадських об'єднань страхового ринку в процесі прийняття державних рішень. Якщо врахувати дані таблиці, не складно визначити спільні форми впливу на прийняття державних рішень суб'єктами страхової галузі.

Таблиця

Визначення спільних форм впливу на прийняття державних рішень суб'єктами страхової галузі

Суб'єкти страхової галузі	Цілі, інтереси	Форми реалізації цілей (виділено спільні форми впливу на прийняття державних рішень)
1	2	3
Страхові компанії	Організація ефективного страхового захисту клієнтів на ринку страхових послуг, отримання прибутку	Надання страхових послуг фізичним та юридичним особам з використанням існуючих та розробкою нових форм страхування. Фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням. Надання консультаційних, маркетингових, агентських, рекламно-видавничих, інформаційних послуг у сфері страхування
Громадські організації страхового сектору (на прикладі ЛСОУ)	Сприяння розвитку страхової діяльності, захист прав та інтересів своїх членів	Співпраця з органами державної влади щодо вироблення напрямків удосконалення страхової діяльності. Надання своїм членам кваліфікованої методичної, методологічної допомоги та інформаційно-консультативних послуг. Організація симпозіумів, семінарів, конференцій, обмін досвідом роботи, сприяння встановленню ділових контактів. Координація діяльності у сфері спільних інтересів страхових компаній. Сприяння комплексному рекламно-видавничому та інформаційному забезпеченню страхової діяльності

Закінчення таблиці

1	2	3
Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України	Дотримання вимог законодавства України про страхування, ефективний розвиток страхових послуг, запобігання неплатоспроможності страховиків та захист інтересів страхувальників	Проведення єдиної та ефективною державної політики у сфері страхування. Здійснення державного регулювання та нагляду за наданням страхових послуг і дотриманням законодавства в цій сфері. Захист прав споживачів страхових послуг шляхом застосування заходів впливу з метою запобігання порушенням законодавства. Розробка й реалізація стратегії розвитку ринку страхування. Узагальнення практики застосування законодавства з питань функціонування ринку страхових послуг, розробка і внесення пропозицій щодо його вдосконалення. Запровадження міжнародно визнаних правил розвитку ринку страхових послуг. Сприяння інтеграції в європейський та світовий ринки страхових послуг

Найпотужнішою організацією громадського сектору страховиків є Ліга страхових організацій України, яка об'єднує майже половину страхових компаній ринку. Станом на січень 2003 року в Україні було зареєстровано 338 страхових компаній, членами ЛСОУ є 136 із них. З метою ефективного виконання своїх завдань Ліга співпрацює з органами державної влади й управління щодо вироблення напрямків удосконалення страхової діяльності.

За останні три роки державна політика щодо розвитку вітчизняного страхування супроводжувалась вдосконаленням роботи над законодавчими нормативними актами. Вперше були вжиті заходи для процедурного залучення неурядового сектору до участі в процесі планування і розробки проектів нормативних актів.

Прикладом цього є розробка проекту Закону України "Про страхування". Над цим законом Ліга та її постійні комісії працювали майже три роки. Було внесено понад 350 пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи. При комітеті Верховної Ради працювала також постійно діюча робоча комісія від депутатів Верховної Ради, від Міністерства фінансів, від страховиків та Ліги. Практика такої співпраці — це важливий приклад вирішення питань та проблем, які стоять перед страховим ринком, шляхом пошуку компромісних рішень [5].

У Законі України "Про страхування" особлива увага приділяється діяльності саморегулюючих організацій на ринку страхових послуг.

Поряд з утворенням Ліги страхових організацій України важливим кроком було об'єднання страховиків в Авіаційне та Морське страхові бюро. На них покладено функції координації діяльності національних страховиків, які здійснюють відповідні види страхування, опрацювання методичного забезпечення та впровадження прийнятих у міжнародній практиці умов страхування. Такі об'єднання покликані сприяти збільшенню внутрішнього ринку в цих видах страхування, зміцненню фінансової надійності, розробці разом із зацікавленими міністерствами та відомствами системи заходів щодо зменшення авіаційних та морських ризиків.

Основним завданням створеного у 1994 році Моторного (транспортного) страхового бюро України (МТСБУ), є гарантування платоспроможності страховиків — членів МТСБУ — щодо страхових зобов'язань із обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Членство в цьому бюро є обов'язковим для всіх страховиків, котрі отримали ліцензію на цей вид діяльності.

Поряд з цими об'єднаннями на страховому ринку працюють Українське актуарне товариство, Асоціація професійних страхових посередників України, Українське медичне страхове бюро, Ядерний страховий пул України та ін.

У багатьох країнах світу функціонування таких об'єднань є успішним. З 1985 року ефективно працює Асоціація британських страховиків, яку підтримує близько 440 компаній, що охоплюють 95 відсотків усього страхового бізнесу країни [1]. Британський ринок страхування, його теорія і практика є тією теоретичною базою, що в усьому світі визнається класичною. Страхова індустрія Великої Британії є найбільшою в Європі [7].

У 2001 році на страховому ринку Швеції було зареєстровано 461 страхову компанію, з них 32 — іноземні. До складу Шведської федерації з питань страхування входили всі страхові компанії та страхові групи ринку страхування життя і 90% ринку non-life страхування [8]. Федерація бере активну участь у дослідженнях страхового ринку і займається розробкою системи законодавчого регулювання страхового бізнесу. Було проведено моніторинг роботи за проектними директивами Європейської комісії щодо професійних пенсійних інститутів і досягнуто політичної угоди в Європейській Раді Міністрів щодо директиви про посередництво у страхуванні. Федерація активно співпрацює з урядовими структурами: Державним фінансовим наглядовим органом, Державним органом з питань пенсійних заощаджень, Міністерством з питань національного соціального страхування та Міністерством юстиції, а також з неурядовими організаціями: Асоціацією Шведських банків, Асоціацією взаємних фондів, Шведським бюро споживачів страхових послуг.

Загальна кількість страхових компаній, що проводили свою діяльність на ринку Польщі, дорівнювала кількості учасників Польської страхової палати

(Polish Chamber of Insurance). Причина даного явища полягає в тому, що участь в організації стала обов'язковою для всіх страхових компаній з жовтня 1996 року. Серед 71 страхової компанії, що проводили свою діяльність на ринку Польщі в 2001 році, 51 працювала з іноземним капіталом [9].

Аналіз позитивних форм та методів роботи з громадськими організаціями страхового сектору в Україні, вивчення світового досвіду свідчать про необхідність закріплення норм і процедур, створення сталого механізму залучення цих об'єднань до формування та реалізації державної політики.

Громадський сектор інфраструктури страхового ринку може мати величезний вплив на прийняття органами влади ефективних рішень. Для цього необхідно створити Громадську колегію, яка функціонуватиме при Уповноваженому органі державного нагляду за страховою діяльністю (Дежфінпослуг) і являє собою дорадчий орган. До складу цієї колегії мають право входити представники страхових об'єднань та органи державної влади. Механізм участі громадських організацій у формуванні та реалізації державної політики в страхуванні наведений на рис. 2, де умовними позначками є такі інформаційні потоки, як:

- 1 — обмін інформацією про стан страхового ринку;
- 2 — обмін інформацією щодо аналізу позитивних та негативних наслідків дії прийнятих нормативних актів;
- 3 — розробка проектів нормативних документів зі страхування та надання пропозицій;
- 4 — обговорення перспективного законодавства та важливих проектів нормативно-правових актів;
- 5 — надання пропозицій щодо вдосконалення законодавства та важливих проектів нормативно-правових актів;
- 6 — експертиза нормативних документів зі страхування;
- 7 — надання висновку експертизи нормативних документів зі страхування;
- 8 — проведення консультацій з економічних питань;
- 9 — розробка напрямків удосконалення страхової діяльності;
- 10 — узгодження рішень.

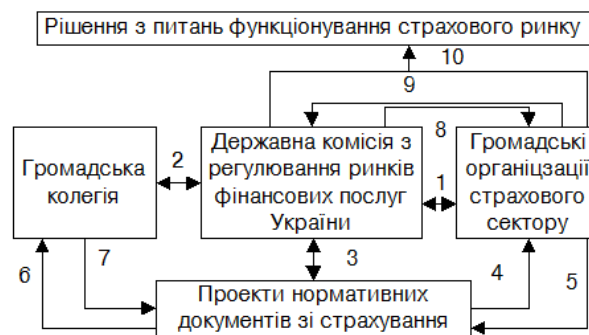


Рис. 2. Механізм участі громадських організацій у формуванні та реалізації державної політики в страхуванні

Розробка та впровадження такого механізму сприятиме відкритості, прозорості рішень, що приймаються, підвищенню якості документів, отримає підтримку страхового ринку України, сформує позитивний імідж органів державної влади та стане етапом відпрацювання механізму участі громадських організацій у процесі формування та реалізації державної політики.

Література: 1. Страхування: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. докт. екон. наук, проф. С. С. Осадець. — К.: КНЕУ, 1998. — С. 106 – 109. 2. Орлов П. А., Внукова Н. М. Місце і значення ринкової інфраструктури у страхуванні //Фінанси України. — 1999. — №4. — С. 113 – 116. 3. Залетов А. Н. Страхование в Украине //Под ред. докт. екон. наук, проф. О. А. Слюсаренко. — К.: Международная агенция "BeeZone", 2002. — С. 15 – 53. 4. Суслов В. І. Комісія сприятиме розвитку страхування //Україна Business. — 2003. — №21 – 22 (619). — С. 1 – 2. 5. Стенограма V-го звітно-виборного з'їзду Ліги страхових організацій України //Дайджест insurance online. — 2001. — №55. — С.1 – 33. 6. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Програми розвитку страхового ринку України на 2001 – 2004 роки" №98 від 2 лютого 2001 р. — Текст документа: 98-2002-п //Офіційний вісник України. — 2001. — №6. — С. 17. 7. Великобританія //Страхова справа. — 2002. — №3(7). — С. 50 – 51. 8. Страховий ринок Швеції //Страховий рейтинг "Insurance Top". — 2003. — №1(1). — С. 28 – 34. 9. Страховий ринок Польщі //Страховий рейтинг "Insurance Top". — 2003. — №1(1). — С. 35 – 39.

*Стаття надійшла до редакції
31.10.2003 р.*

УДК 658.8

**Пушкарь А. І.
Фесенко Н. Л.**

МЕТОД "ТОЧЕЧНОГО" ВОЗДЕЙСТВИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛЕЙ НА РЫНКЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

On the basis of generalizing the theoretical researches and analysing practical activity of the systems of information technologies (IT) introduction into the market the authors formulate the main factors to be considered while forming and improving the methods of introducing this product to the customer. The method of promoting IT as a product based on the mechanism

of reflexive informing and control is devised by the authors. The approach to the organization of IT promotion grounded on its examination in wider context of business is developed.

Переходный характер нынешнего периода экономического развития породил множество проблем практически на всех уровнях экономики. В сложившихся условиях создание рыночных институтов, одним из которых является рынок информационных технологий, позволит ускорить процесс экономических реформ. Вопросы управления маркетингом информационных технологий (ИТ) приобретают важнейшее значение. В литературе нашли отражение различные стороны изучения маркетинга, но рынок информационных технологий является достаточно новым и постоянно развивающимся, что вызывает потребность в изучении методов маркетингового воздействия на потенциальных потребителей данного продукта.

Вопросы развития рынка информационных технологий, субъектов, действующих на данном рынке, и возможностей маркетингового воздействия на данный рынок затронули в своих работах Г. Л. Поппель, Б. Голдстайн [1], А. Сидоров [2], В. А. Перевертень [3] и другие исследователи. Но в работах, посвященных маркетингу информационных технологий, не до конца раскрыты вопросы специфики информационных технологий как продукта, особенности развития и функционирования рынка, тонкости маркетинговой стратегии и конкретного инструментария достижения поставленных целей.

Особенности маркетинга данного продукта связаны с тем, что высокотехнологичные отрасли, к которым можно отнести и разработки новых информационных технологий, представляют собой наукоемкие, динамичные направления, в которых достижения часто опережают осознанные потребности потенциальных пользователей. В этой связи целью данной статьи является выявление специфических особенностей распространения информационных технологий, присущих такому сегменту рынка, как "перспективные" потребители, обладающие значительным потенциалом в области использования ИТ. К таким потребителям относятся крупные предприятия, которые стремятся повысить эффективность управления финансами и производством, банковский и финансовый секторы. Особенности распространения ИТ рассматриваются в статье с позиций производителя информационных технологий, ориентированных на этот сегмент рынка.

В качестве примера рассмотрим логику развития ИТ в банковском секторе. Многие банки сейчас переосмысливают стратегию бизнеса и свое место на рынке. Все традиционные способы извлечения прибыли перепробованы, корпоративные клиенты давно поделены, конкуренция в банковском секторе